

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS
2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2017 m. kovo 1 d.
Vilnius

I dalis. 2016 m. veikla ir pasiekti rezultatai

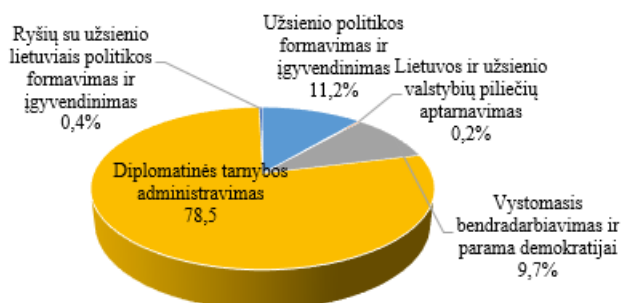
2016 metai pasižymėjo svarbiais geopolitiniais įvykiais, kurie turės įtakos ir tolesnei tarptautinės bendruomenės raidai. Didžiausiai iššūkiai stabilumui ir saugumui regione ir pasaulyje buvo tebesitęsianti Rusijos agresija prieš Ukrainą, karas Sirijoje ir jo padariniai, migracijos krizė, terorizmas ir jo išplitimas į Europą ir JAV, ekstremizmas, hibridinės grėsmės, plintantis nepakantumas ir populizmas, socialiniai iššūkiai, demokratijos vertybių krizė. Tarptautinės bendruomenės dėmesio centre buvo 2016 m. vykę JAV prezidento rinkimai, Jungtinės Karalystės referendume priimtas sprendimas dėl Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš Europos Sąjungos (toliau – ES), diskusijos dėl ES ateities – veiksniai, kurie neabejotinai paveikė ir ateityje veiks tarptautinės politikos, taip pat ir Lietuvos užsienio politikos darbotvarkę.

Vykdydama savo misiją – formuoti ir įgyvendinti veiksmingą užsienio politiką, siekiant užtikrinti Lietuvos suverenumą ir saugumą, tvarią ilgalaikę valstybės raidą ir piliečių gerovę – Lietuvos diplomatinė tarnyba savo veiklą sutelkė į šiuos 2016 m. prioritetus: Lietuvos integracijos į ES ir NATO gilinimą, glaudesnę sąveiką su šių organizacijų valstybėmis narėmis ir kaimyninėmis valstybėmis, ES Rytų partnerystės stiprinimą, informacinio ir energetinio saugumo didinimą, žmogaus teisių gynimą konfliktų zonose, Lietuvos ūkių konkurencingumo didinimą, prioritetinių rinkų plėtrą, eksporto skatinimą, ekonominės diplomatijos stiprinimą, sklandaus pasirengimo Lietuvos narystei EBPO koordinavimą, konsulinių paslaugų kokybės ir prieinamumo užtikrinimą, viešosios diplomatijos ir diasporos politikos stiprinimą.

Ministerijai yra priskirtos 5 valdymo sritys: užsienio reikalų ir saugumo politika; narystės ES koordinavimas; atstovavimas Lietuvos Respublikai užsienyje, diplomatiniai ir konsuliniai santykiai, diplomatinė tarnyba, Lietuvos valstybinis ir diplomatinis protokolai, tarptautiniai sutartiniai santykiai; Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo politika; užsienio lietuvių ryšių su Lietuva stiprinimas.

2016 m. vykdytos 5 programos, joms įgyvendinti patvirtinta 76,7 mln. Eur, skirta 79,7 mln. Eur asignavimų (įskaitant Vyriausybės rezervo lėšas ir įstatymu leidžiamus naudoti vieno mėnesio pereinamuosius 2015 m. lėšų likučius, esančius Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse sąskaitose). Iš jų 62 proc. skirti 58 Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms, konsulinėms įstaigoms, atstovybėms prie tarptautinių organizacijų ir specialiajai misijai (toliau – Lietuvos diplomatinėse atstovybėse) išlaikyti; 16 proc. – privalomiems ir savanoriškiems mokesčiams tarptautinėms organizacijoms.

Užsienio reikalų ministerijos įgyvendinamoms programoms 2016 m. skirti asignavimai

Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ atliktos Lietuvos gyventojų apklausos duomenimis, Lietuvos gyventojų dalis, mananti, kad Lietuvos interesų įgyvendinimas yra užtikrinamas diplomatinėmis priemonėmis, palyginti su 2015 m., padidėjo 5 proc., t. y. nuo 35 proc. iki 40 proc. Tačiau gyventojų, manančių, kad Lietuvos diplomatinė tarnyba labai gerai / gerai įgyvendina Lietuvos interesus: 1) Europos Sąjungoje, 2) išnaudodama dvišalio ir daugiašalio bendradarbiavimo priemones ir narystės NATO teikiamas galimybes, dalis sumažėjo atitinkamai 3 ir 6 proc. Pirmojo rodiklio reikšmės pokytis patenka į statistinės paklaidos diapazoną. Antrojo rodiklio reikšmės pokyčiui įtakos galėjo turėti besikeičianti saugumo situacija regione ir didėjantys piliečių lūkesčiai.

Toliau pateikiamos svarbiausios Lietuvos diplomatinės tarnybos 2016 m. veiklos kryptys ir rezultatai.

Sustiprinta integracija į NATO, gilintas bendradarbiavimas su JAV: *Varšuvoje vykusiame NATO viršūnių susitikime* patvirtintas Lietuvos ir viso regiono saugumui didelę reikšmę turintis sprendimas nuo 2017 m. Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje dislokuoti po bataliono dydžio sąjungininkų pajėgas (Lietuvoje joms vadovauja Vokietija). Siekdamas apsisaugoti ne tik nuo karinių, bet ir nekarinių, hibridinių grėsmių, Aljanso narės įsipareigojo stiprinti atsparumą per civilinį pasirengimą ypatingos svarbos sektoriuose (energetikos, transporto, komunikacijų). Varšuvoje priimti NATO sprendimai užtikrina dar patikimesnę atgrasymą, demonstruoja sąjungininkų solidarumą.

Baltijos valstybių vadovų vizito JAV metu priimta bendra *Lietuvos, Latvijos, Estijos ir JAV politinė deklaracija dėl bendradarbiavimo saugumo ir gynybos srityse*, kuria dar kartą patvirtinta strateginė Baltijos šalių ir JAV partnerystė, akcentuojama JAV pajėgų buvimo regione svarba saugumui, gynybai ir atgrasymui. Baigtos derybos dėl *dvišalio tarpvyriausybinių susitarimų su JAV dėl bendradarbiavimo gynybos srityje*, kuris sudaro sąlygas plėtoti karinį bendradarbiavimą su JAV ir skatina JAV įsitraukimą į gynybos srities projektus Lietuvoje (susitarimas pasirašytas 2017 m. sausio 17 d.). Organizuoti *aukšto lygmens susitikimai su JAV atstovais*, kurių metu aptartas bendradarbiavimas kovojant su grėsmėmis saugumui, JAV lyderystė Europoje, Lietuvos įsipareigojimai gynybai, dvišaliai santykiai saugumo, prekybos, ekonomikos ir kitose srityse. Lietuvoje lankėsi 4 JAV Kongreso ir 17 JAV Kongreso narių patarėjų delegacijų, įvyko daugiau kaip 40 įvairaus lygio JAV administracijos pareigūnų vizitų, surengti JAV tyrimų centrų – Strateginių ir tarptautinių studijų centro, Naujojo Amerikos saugumo centro – delegacijų vizitai į Lietuvą.

Įgyvendinti viešosios diplomatijos renginiai: surengtas sovietų įvykdytą Baltijos šalių okupaciją pasmerkusios JAV valstybės departamento 1940 m. paskelbtos *Sumner Welles deklaracijos minėjimas*, organizuotas didžiausias iš iki šiol vykusių „*Sniego susitikimas*“, kuriame dalyvavo apie 90 aukšto rango NATO ir ES šalių pareigūnų, diplomatų, analitinių ir tyrimų centrų atstovų, tarptautinės ir saugumo politikos ekspertų.

Šiaurės Atlanto tarybos vizito Lietuvoje metu surengta diskusija apie NATO adaptaciją besikeičiant saugumo aplinkai. *NATO sausumos transporto grupės vicepirmininku išrinktas Lietuvos ekspertas* užtikrins Lietuvos transporto sektoriaus galimybių pristatymą Aljanso nariams ir glaudesnę bendradarbiavimą su NATO. Kartu su NATO ir NATO Energetinio saugumo kompetencijos centru Vilniuje surengtas *seminaras „Atspari komunikacijų ir energetikos infrastruktūra“*, kuriame dalyvavo virš 50 Aljanso narių ir partnerių ekspertų, seminare parengtas atsparumo lygio energetikos ir komunikacijų sektoriuose kriterijų sąrašas, siekiama, kad Lietuvos institucijos jį panaudotų įsivertindamos savo atsparumą. Užtikrinta Vilniuje veikiančio *NATO Energetinio saugumo kompetencijų centro* plėtra: pasiekta, kad 2017 m. prie 7 NATO narių (Estija, Italija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lietuva, Prancūzija ir Turkija) ir partnerės statusą turinčios Gruzijos prisijungs dar 4 valstybės (Čekija, JAV, Suomija ir Vokietija). Vilniuje vyko konferencija apie inovatyvių energetikos sprendimų pritaikymą karinėms reikmėms (*IESMA-2016*), kurioje dalyvavo apie 400 NATO vadaviečių, valstybių narių ir partnerių karinių ir civilinių institucijų, pramonės įmonių, mokslo, akademinų bendruomenių atstovų.

Užtikrintas efektyvus ES klausimų koordinavimas, Lietuvos interesus atitinkančios nuostatos įtvirtintos svarbiuose ES dokumentuose ir naujose iniciatyvose: *Europos Sąjungos globalios užsienio ir saugumo politikos strategijoje* atspindėti Lietuvai svarbūs klausimai – aukščiausių branduolinės saugos standartų skatinimas trečiojoje šalyje, aiškus įsipareigojimas stiprinti transatlantinius ryšius ir partnerystę su NATO, ES dėmesys partnerėms Rytuose, nuoseklus ir vieningas požiūris ES santykiuose su Rusija, Krymo aneksijos nepripažinimas. Europos Komisija kartu su Vyriausiąja įgaliotine užsienio reikalams ir saugumo politikai pateikė Lietuvai aktualius siūlymus imtis ES lygmens veiksmų didinant ES ir valstybių narių atsparumą ir veiksmingai kovojant su mišriomis grėsmėmis (ypatingos svarbos infrastruktūros objektų

apsauga, gynybos pajėgumų stiprinimas, kibernetinis saugumas, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis stiprinimas). Įsigaliojo *reglamentas dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų*, užtikrinsiantis ES išorės sienų apsaugą, vidaus saugumą ir grįžimą prie įprastinio Šengeno erdvės veikimo. Pasiektas platus sutarimas dėl Tarybos pozicijos *dėl 2014–2020 metų ES daugiametės finansinės programos peržiūros*, kuriame išlaikyta Lietuvai svarbi pusiausvyra tarp naujų iššūkių ir ES sutartyse įtvirtintų ilgalaikių prioritetų (sanglaudos, žemės ūkio politikos) finansavimo.

Įsigaliojo *Paryžiaus klimato kaitos susitarimas*, kuriuo Lietuva įsipareigojo kartu su kitomis ES valstybėmis narėmis bendrai 2021-2030 m. laikotarpiu sumažinti mažiausiai 40% (lyginant su 1990 m.) išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, šiame kontekste užsitikrintas Lietuvos interesus atitinkantis ES Tarybos pareiškimas dėl Paryžiaus susitarimo ratifikavimo ES vardu sąlygų, apimančių sutarimą siekti teisingo naštos pasidalijimo ES viduje. Į derybinius pasiūlymus įtraukti įgyvendinimo galimybių požiūriu Lietuvai palankesni, t. y. 5 mažesni bendrieji atliekų perdirbimo tikslai (55% iki 2025 m. ir 60% iki 2030 m.), Lietuva įtraukta į valstybių narių grupę, kurioms numatyti įgyvendinimo našta palengvinantys pereinamieji laikotarpiai naujiems nacionaliniams atliekų perdirbimo planams parengti.

Europos Komisija pateikė naujas ES energetikos sąjungos įgyvendinimo iniciatyvas, stiprinant ES šalių narių *energetinį saugumą* (stiprinamas ES solidarumas, skatinamas regioninis bendradarbiavimas dujų tiekimo krizių atvejais, siekiama užkirsti kelią rizikoms elektros sektoriuje, pripažįstama SGD svarba). Gauti Lietuvai palankūs Europos Komisijos Jungtinių tyrimų centro studijos preliminarūs rezultatai: preliminariai vertinama, kad pigiausia ir patikimiausia Baltijos valstybių elektros sistemos *synchronizacijos* su Europos tinklais kryptis yra per Lenkiją. Baigtos derybos dėl *Lietuvos–Lenkijos dujotiekio* projekto finansavimo ir įgyvendinimo pakeitimų (Lenkijai inicijavus projekto dalies Lenkijos teritorijoje peržiūrą, atitinkamai pakeistos ES finansavimo sutartys, įgyvendinimo terminai, proporcingai sumažėjo Lietuvos sąnaudos). ES pasiektas susitarimas dėl keitimosi informacija apie tarpvyriausybinius *ES valstybių narių ir trečiųjų šalių energetikos susitarimus*, kuriuo remdamasi EK tikrins ES valstybių narių ir trečiųjų šalių susitarimų dėl dujų ir naftos tiekimo atitiktį ES teisei. Lietuva pateikė prašymą Europos Komisijai tapti *ES Baltijos jūros strategijos* energetinės politikos srities koordinatorė, tai leis užtikrinti efektyvesnę atsinaujinančių energijos išteklių ir energetinio efektyvumo klausimų koordinavimą, atvers galimybes vykdyti aktyvesnę projektinę veiklą.

Lietuvai raginant, *Astravo AE klausimas* iškeltas ES-Baltarusijos santykių kontekste, Astravo AE saugumo klausimai iškelti įvairiuose ES formatuose, užmegztas glaudus dialogas su Europos Komisija, kuris sustiprino Europos Komisijos reikalavimą, kad Baltarusija atliktų rizikos ir atsparumo vertinimo testus. Europos Parlamento priimtoje rezoliucijoje išreikštas susirūpinimas Astravo AE sauga ir paraginta užtikrinti projekto tarptautinę priežiūrą, kad jis atitiktų tarptautinius branduolinės saugos ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko patvirtintoje strategijoje Baltarusijai pažymėta, kad bankas nefinansuos Astravo AE projekto, o kiti projektai bus finansuojami su sąlyga, kad Baltarusija laikysis banko socialinės ir aplinkosauginės politikos, įskaitant ir tinkamą Jungtinių Tautų Espo ir Orhuso konvencijų įgyvendinimą.

Pirmininkaujančios Slovakijos pateikta *pažangos ataskaita dėl Komandiruojamų darbuotojų direktyvos peržiūros* atspindėjo Lietuvos ir bendraminčių valstybių narių interesą išvengti skubotos peržiūros, neužsitikrinus reikiamos vidaus rinkos ir socialinės apsaugos interesų pusiausvyros.

Pradėtas pasirengimas ES deryboms su Jungtine Karalyste dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES: identifiukuoti esminiai Lietuvos interesai, atliktas preliminarus galimo poveikio vertinimas konkrečiose srityse.

Užtikrinta efektyvi Vyriausybės ES komisijos veikla (pateikta detali ataskaita apie jos veiklą), ES politikos klausimams aptarti ir Lietuvos pozicijoms suderinti organizuotas 21 Vyriausybės ES komisijos posėdis ir tarpinstituciniai koordinaciniai susitikimai, užtikrinant horizontalų ES reikalų koordinavimą

suderinta apie 1700 įvairaus lygmens pozicijų ES klausimais, koordinuotas pasirengimas 7 ES vadovų lygmens susitikimams bei parengiamiesiems formatams.

Sustiprintas praktinis ES Rytų partnerystės politikos įgyvendinimas: įsigaliojo *ES asociacijos susitarimai su Gruzija ir Moldova*, numatantys didesnę šių valstybių politinį, teisingumo ir saugumo, ekonominį ir prekybinį suartėjimą su ES. Europos Vadovų Tarybos priimtas sprendimas leis baigti *ES asociacijos susitarimo su Ukraina* ratifikavimą ir atvers kelią jo visiškam įsigaliojimui artimiausiu metu. Pasiektas politinis Tarybos ir Europos Parlamento sutarimas dėl vizų režimo suspendavimo, kuris, artimiausiu metu jį patvirtinus, atvers kelią *Gruzijai ir Ukrainai suteikti bevizį režimą*. Įvyko 9 aukšto lygmens susitikimai su Rytų partnerystės šalių atstovais, kartu su Europos politikos centru Briuselyje surengta *vieša diskusija „Kas laukia Rytų partnerystės?“*.

Aktyviai dalyvauta tarptautinėse misijose: sustiprintas Lietuvos dalyvavimas ES patariamajame *misijoje Ukrainoje* (misijai vadovauja Lietuvos atstovas, dirba 4 deleguoti Lietuvos ekspertai, iš jų – 3 papildomai deleguoti 2016 m., misijos mandatas sustiprintas išplečiant veiklą į Ukrainos regionus – Lvovą ir Charkovą), tęsiamas Lietuvos dalyvavimas ES stebėsenos *misijoje Gruzijoje* (misijai vadovauja Lietuvos atstovas, dirbo 5 deleguoti Lietuvos ekspertai, iš jų vienas papildomai deleguotas 2016 m.), deleguoti Lietuvos atstovai į ESBO/ODIHR *rinkimų stebėjimo misijas* (Baltarusijoje – 3, Gruzijoje – 10, Moldovoje – 15, Rusijoje – 7).

ES aukšto lygio patarėjų Moldovoje projekte pradėjo dirbti 5 aukšto lygio Lietuvos ekspertai, patariantys Moldovos institucijoms saugumo, kovos su korupcija, bankų sistemos reformos, teisės, užimtumo ir maisto saugos klausimais. Aktyviai teikta dvišalė ir daugiašalė *vystomojo bendradarbiavimo parama Ukrainai, Moldovai ir Gruzijai*, joms įgyvendinant asociacijos su ES reformas eurointegracijos, teismų, kovos su korupcija, muitų, veterinarijos ir kitose su prekyba ir sektorinėmis politikomis susijusiose srityse. Rytų partnerystės šalyse įgyvendinti 66 dvišaliai ir 11 regioninių vystomojo bendradarbiavimo projektų už 984 900 Eur (daugiau informacijos pateikta ataskaitos dalyje „Vystomasis bendradarbiavimas“), laimėti *ES Dvynių projektai* (4 Ukrainoje, po 2 Moldovoje ir Azerbaidžane, 1 Gruzijoje), kuriuos vykdant pasidalyta Lietuvos reformų patirtimi, padidintas šalies matomumas. Finansuotas ESBO projektas, skirtas stiprinti pasitikėjimo skatinimą tarp Tbilisio ir Suchumio (Gruzija) gyventojų.

Kartu su kitomis 6 ES valstybėmis narėmis ir Europos Komisija pasirašyta Mobilumo partnerystės deklaracija dėl glaudesnio bendradarbiavimo su *Baltarusija* migracijos klausimais. Įvairiuose formatuose Baltarusijai nuolat kelti Astravo AE saugumo klausimai, Baltarusija raginta siekti pažangos demokratijos, žmogaus teisių ir teisės viršenybės srityse: įvesti kuo greitesnį mirties bausmės moratoriumą, įgyvendinti ESBO rekomendacijas rinkimų organizavimo srityje, leisti registruotis politinėms partijoms ir NVO, reabilituoti politinius kalinius, užtikrinti saviraiškos, spaudos ir susirinkimų laisvę. Paremtas Vilniuje veikiantis Europos humanitarinis universitetas, kurį 2016 m. baigė didžiausias baltarusių skaičius per universiteto gyvavimo 10-metį (269 absolventai, 2015 m. – 228 absolventai).

Remtas ES interesas stiprinti dvišalius santykius su *Azerbaidžanu ir Armėnija* naujų, teisiškai įpareigojančių susitarimų pagrindu (iki 2016 m. pabaigos įvyko 7 derybų rundai dėl naujojo susitarimo su Armėnija, o deryboms su Azerbaidžanu ES Vyriausiajai įgaliojinei užsienio reikalams ir saugumo politikai suteikti įgaliojimai ES ir valstybių narių vardu vesti derybas).

Vykdyta nuosekli vertybėmis paremta ir nacionalinius interesus atitinkanti politika Rusijos atžvilgiu: aktyviai prisidėta prie vieningos ir principingos ES politikos Rusijos atžvilgiu išlaikymo – Rusijai toliau neįgyvendinant savo pačios prisiimtų ir Minsko susitarimuose numatytų įsipareigojimų, ES Taryba priėmė sprendimus pratęsti *ekonomines–sektorines sankcijas* Rusijai, šių sankcijų galiojimas ir toliau išlieka tvirtai susietas su Minsko susitarimuose numatytų Rusijos įsipareigojimų įgyvendinimu.

Užtikrintas principingas *Krymo aneksijos nepripažinimo* politikos įgyvendinimas: Lietuvos iniciatyva į ES individualių sankcijų sąrašą įtraukti 6 asmenys, kurie buvo išrinkti į Rusijos Valstybės Dūmą kaip aneksuoto Krymo atstovai, siekiant atkreipti pasaulio dėmesį į Krymo aneksiją ir okupacinės valdžios vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, Vilniuje organizuotas Pasaulio Krymo totorių kongreso vykdomojo komiteto susitikimas, aktyviai prisidėta prie Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucijos dėl žmogaus teisių situacijos Kryme rengimo ir priėmimo.

Jau trečią kartą surengtas *Vilniaus Rusijos forumas*, kuriame dalyvavo žinomi Rusijos demokratai, opozicijos ir pilietinės visuomenės, kultūros atstovai.

Užtikrintas *valstybės sienos su Rusija demarkavimo* baigiamųjų darbų įgyvendinimas: baigti sienos demarkavimo darbai vietovėje ir jų priėmimas, parengtas preliminarus demarkavimo dokumentų paketas rusų kalba, planuojama, kad galutinis demarkavimo dokumentų paketas lietuvių ir rusų kalbomis bus pasirašytas iki 2017 m. pabaigos.

Prisidėta prie informacinio saugumo didinimo: informacinio saugumo klausimai kelti dvišaliuose aukšto ir ekspertinio lygmens susitikimuose, įvairiuose daugiašaliuose formatuose, didelis dėmesys skirtas kovai su propaganda ir dezinformacija ES lygiu: Lietuvai aktualios *Audiovizualinių žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūros* projekte atspindėta Lietuvai svarbi galimybė dėl nacionalinio saugumo riboti laisvą linijinių programų priėmimą ir numatytos efektyvesnės procedūros ES lygiu. Bendradarbiauta su ESBO ir Lietuvos žurnalistų sąjunga išleidžiant Kovos su propaganda vadovą Lietuvos žurnalistams. Lietuvos iniciatyva buvo parengtas ESBO Ministrų Tarybos sprendimas dėl kovos su propaganda, rengti teminiai renginiai, siekiant pristatyti Rusijos propagandos keliamas grėsmes.

Užtikrintas Lietuvos *strateginės komunikacijos užsienyje* koordinavimas: vykdytos *informacinės kampanijos* dėl Krymo okupacijos ir aneksijos, Rusijos agresyvių žingsnių transatlantinės bendruomenės atžvilgiu, būtinybės spręsti saugumo iššūkius, Molotovo–Ribentropo pakto pavyzdžiu pažymint slaptų šalių suverenitetą pažeidžiančių susitarimų žalingumą. *Baltijos valstybių ir Lenkijos* strateginės komunikacijos pareigūnų susitikime aptartas bendradarbiavimas įgyvendinat NATO saugumo priemones. Lietuvos atstovas deleguotas į *Europos išorės veiksnių tarnybos Rytų strateginės komunikacijos* padalinį. Pažymėtina, kad siekiant valstybės lygmeniu užtikrinti efektyvų ir operatyvų informacinio saugumo ir strateginės komunikacijos koordinavimą Lietuvoje ir užsienyje, jis turi būti integruotas į nacionalinę krizių valdymo sistemą.

Plėtotas bendradarbiavimas su Šiaurės ir Baltijos šalimis, Vokietija, Prancūzija, Jungtine Karalyste, Lenkija ir kitomis Europos valstybėmis. Brexit referendumo pasekmės sutelkė Lietuvos pastangas gilinti partnerystę su Vokietija, Prancūzija ir Šiaurės šalimis. Paskelbta Baltijos valstybių ir Vokietijos deklaracija dėl bendros Europos vizijos, regioninio saugumo ir bendradarbiavimo, Vokietijos ir Lietuvos vadovai ir ministrai tarėsi dėl dvišalio bendradarbiavimo stiprinimo. Atnaujintas Lietuvos ir Prancūzijos 2016-2019 m. strateginės partnerystės planas, numatantis naujas bendradarbiavimo gaires hibridinio karo grėsmės, strateginės komunikacijos, glaudesnės sąveikos sprendžiant vidaus reikalų tarnybų iššūkius klausimais. Daug glaudžiau Baltijos ir *Šiaurės šalys* koordinavo veiksmus gynybos, saugumo, strateginės komunikacijos, Rytų politikos, ES klausimais. Lietuvos piliečių ir bendruomenės *Jungtinėje Karalystėje* interesų apsauga buvo keliamą susitikimuose su Jungtinės Karalystės pareigūnais. Penkiuose aukšto lygmens susitikimuose su *Lenkijos* atstovais Lietuva nuosekliai siūlė atšildyti abiejų politinius ryšius. Kartu su VDU ir Lenkijos tarptautinių santykių institutu organizuota Lietuvos ir Lenkijos apskritojo stalo diskusija. Buvo skatinamas Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimas savivaldybių lygmeniu. Ministras L. Linkevičius kartu su buvusiu Lenkijos Prezidentu B. Komorowski globojo Lietuvos – Lenkijos smulkaus ir vidutinio verslo ir turizmo konferenciją. Baigta mokyklų, kuriose dėstoma lenkų kalba, akreditacija. Vilniuje įsteigta *Belgijos* Flandrijos regiono prekybos ir investicijų atstovybė.

Užtikrintas tinkamas ir efektyvus atstovavimas Lietuvos ekonominiams interesams užsienyje, plėtojant ir/ar sukuriant naujas bendradarbiavimo priemones: sukurtas *integruotos ekonominės veiklos užsienyje mechanizmas* – atsižvelgiant į Lietuvos institucijų ir įstaigų bei asocijuotų verslo struktūrų interesus ir numatomas veiklas užsienyje, parengti Lietuvos diplomatinė atstovybių ekonominės veiklos planai, kuriuos įgyvendins kartu visi tam tikroje šalyje dirbantys Lietuvos ekonominiai atstovai (diplomatai ir specialieji atašė). Sukurta *elektroninė Lietuvos diplomatinė atstovybių ekonominės informacijos valdymo ir keitimosi priemonė*, jungianti ekonominės diplomatijos veikloje dalyvaujančias valstybės institucijas ir įstaigas, kuri užtikrins efektyvesnį atstovavimą Lietuvos ekonominiams interesams užsienyje veiklos planavimą ir koordinavimą. Kartu su „Investuok Lietuvoje“ padidintas Lietuvos diplomatinė atstovybių įsitraukimas į tikslinį *tiesioginių užsienio investicijų pritraukimą* – per metus investicinių projektų skaičius padidėjo daugiau nei du kartus (nuo 3 proc. iki 7 proc.).

Lietuvos universitetams ir pramonei pristatytas Europos branduolinių tyrimų organizacijos (CERN) potencialas, CERN įteikta *Lietuvos paraiška siekti CERN asocijuotos narystės*. CERN iš principo pritarė deryboms su Lietuva, pasiūlė atitinkamo susitarimo projektą ir suformulavo sąlygas, kurias įvykdžius Lietuva atitiks asocijuotos narystės kriterijus. Šis naujas Lietuvos ir CERN santykių etapas vidutinės trukmės laikotarpiu padės parengti tarptautinius mokslo ir technologijų standartus atitinkančią Lietuvos mokslininkų, inžinierių ir informacinių technologijų specialistų komandą, kuri dalyvaus dideliuose tarptautiniuose moksliniuose, technologiniuose projektuose fizikos, radiobiologijos, medicinos fizikos, branduolinės fizikos srityse.

Siekiant užtikrinti kokybišką ir konkurencingą atstovavimą Lietuvos ekonominiams interesams, toliau atkuriamas per ekonominę krizę sumažintas *ekonominis diplomatinis tinklas* – į Lietuvos diplomatinės atstovybes Japonijoje, Prancūzijoje, JAV (Čikagoje) paskirti papildomi diplomatai, atliekantys ekonomines funkcijas, pateikti pasiūlymai Vyriausybei dėl specialiųjų atašė ir diplomatų, atliekančių ekonomines funkcijas, tinklo pertvarkos. Iš viso 2015–2016 m. į diplomatinės atstovybes papildomai buvo paskirta 10 diplomatų, vykdančių ekonomines funkcijas, iš jų 7 diplomatai atsakingi tik už ekonominius klausimus (iš jų 2 diplomatai atsakingi už EBPO). Tam, kad Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ekonominės diplomatijos funkcijas vykdančių diplomatų skaičius pasiektų iki ekonominės krizės buvusį lygį, papildomai į atstovybes reikėtų paskirti 6 ekonomines funkcijas vykdančius diplomatus.

Aktyviai vykdyta naujų užsienio rinkų paieška: ministerija ir Lietuvos diplomatinės atstovybės, bendradarbiaudamos su asocijuotomis verslo struktūromis, organizavo *168 verslo forumus, misijas ir pristatymo renginius užsienyje*. Vienas didžiausių renginių – „Life Sciences Baltic 2016“ forumas, kuriame dalyvavo beveik 1500 dalyvių iš 33 šalių ir kuriam viešinti Lietuvos diplomatinės atstovybės surengė 60 susitikimų su užsienio įmonėmis, asocijuotomis struktūromis, valstybės institucijomis. Pasirašytas *susitarimas su Irano Islamo Respublikos Vyriausybe* dėl ekonominio bendradarbiavimo ir bendrasis *susitarimas su Saudo Arabijos Karalystės Vyriausybe* dėl bendradarbiavimo, kuriais Lietuvos įmonėms sudaromos sąlygos tiesiogiai bendradarbiauti su Irano ir Saudo Arabijos ūkio subjektais, dalyvauti mugėse, parodose, gauti reikiamą informaciją. Lietuvos diplomatinės atstovybės reikšmingai prisidėjo prie *veterinarinių sertifikatų dėl lietuviškų maisto produktų eksporto į Kiniją, Japoniją derinimo*.

Užtikrintas Lietuvos ekonominių ir prekybinių interesų realizavimas derybose dėl prekybos susitarimų ir prekybos sąlygų Lietuvos ūkio subjektams palengvinimas: pasirašytas *ES ir Kanados išsamus ekonomikos ir prekybos susitarimas* pagerins prekybos sąlygas lietuviškoms prekėms ir paslaugoms aukšta perkamąja galia pasižyminčioje rinkoje, suteiks galimybę įmonėms dalyvauti Kanados viešuosiuose pirkimuose (Lietuvos eksportuotojai vien iš susitarimu numatyto muitų liberalizavimo sutaupys daugiau kaip 1 milijoną Eur maito mokesčio per metus). Pradėtas įgyvendinti atnaujintas *Informacinių technologijų susitarimas (ITA)* apima Lietuvos gamintojų eksportuojamus produktus, įskaitant lazerius (90 proc. gaminamų lazerių eksportuojame), medicininių tyrimų ir optinius, radionavigacinius aparatus, optinius lęšius ir kitą

didelės pridėtinės vertės aukštųjų technologijų įrangą, kuris ne tik pagerins Lietuvos gamintojų eksporto sąlygas į didžiąsias esamas rinkas (JAV, Kinija, Japonija), tačiau ir sudarys palankesnę importo režimą kitose augančiose Pietryčių Azijos valstybėse. Lietuvos verslo interesai aktyviai ginti *ES derybose su Japonija*, kurios turėtų būti baigtos 2017 m., derybose dėl *ES – JAV transatlantinės prekybos ir investicijų partnerystės (TTIP) susitarimo*, derybose dėl *aplinkosauginių prekių susitarimo*, kuriose sėkmingai apginti dviračių gamintojų interesai, išsaugant ES taikomus importo muitus. 2016 m. pradėta taikyti *Išsami ir visapusiška laisvosios prekybos erdvė su Ukraina* reikšmingai pagerino patekimo į rinką sąlygas Lietuvos įmonėms (visiškai liberalizavus Ukrainos taikomus importo muitus, lietuviškos kilmės eksportas nebus apmokestinamas iki 13 milijonų Eur maito mokesčių per metus).

Taikytos *ES prekybos apsaugos priemonės* Lietuvos pramonei užtikrino 60 mln. Eur papildomų metinių pajamų. Lietuvos įmonės dėl *laikino importo maito taikymo suspendavimo* sutaupė daugiau kaip 350 tūkst. Eur. 2016 m. aktyviai siekta, kad būtų užtikrinti Rusijos *įsipareigojimai PPO*, laimėti du Lietuvai svarbūs PPO prekybiniai ginčai bylose tarp ES ir Rusijos Federacijos dėl Rusijos neteisingsai taikomų importų maitų kai kurioms žemės ūkio ir pramonės prekėms ir neteisėtų importo ribojimų gyvoms kiaulėms, kiaulienai ir kitiems produktams iš kiaulienos, kilusioms iš ES. Pasiektas ES Tarybos sprendimas dėl *prekybos apsaugos priemonių modernizacijos* užtikrina tinkamą Lietuvos gamintojų apsaugą kovojant su nesąžininga konkurencija ir energetikos kaštų iškraipymais.

Siekta Lietuvos transporto sektoriaus integracijos į ES tinklus ir tarptautinių krovinių srautų per Lietuvą didinimo, Lietuvos vežėjų interesų gynimo: užtikrinta antra ES Europos infrastruktūros tinklų priemonės finansinė dotacija (180 mln. Eur) tolesniam „*Rail Baltica*“ projekto vystymui, parengtas tarpviriausybinio susitarimo su Latvija ir Estija projektas, apibrėžiantis projekto įgyvendinimo ir valdymo klausimus (susitarimas pasirašytas 2017 m. sausio 31 d.). Prie tarptautinio geležinkelių transporto projekto „*Vikingas*“ prisijungė Azerbaidžanas, tai leido pratęsti maršrutą iki Kaspijos jūros ir sujungti Baltijos–Juodosios–Kaspijos jūrų regionus, dėl prisijungimo derėtasi su Turkija, Kazachstanu ir Švedija. Siekiant išnaudoti Lietuvos transporto ir logistikos infrastruktūros pajėgumus *Kinijos* kroviniams gabenti tranzitu per Lietuvos teritoriją, plėtotas aktyvus dvišalis bendradarbiavimas su Kinijos verslo ir valdžios atstovais. Diplomatinėmis priemonėmis intensyviai dirbta su Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos ir Italijos institucijomis dėl ES vežėjų laisvės teikti paslaugas ES rinkoje, taip pat su Baltarusija dėl vilkikų konfiskavimo Baltarusijoje problemos.

Koordinuotas Lietuvos stojimo į EBPO procesas: patvirtintos Lietuvos institucijų dalyvavimo EBPO komitetuose stojimo laikotarpiu gairės, išspręsti lėšų tęstinio dalyvavimo EBPO struktūrose mokesčiams sumokėti planavimo klausimai, sukurtas horizontalus stojimo proceso stebėsenos ir koordinavimo mechanizmas. EBPO Prekybos komitetas pripažino, kad Lietuva pajėgi ir pasirengusi prisiimti EBPO narystės įsipareigojimus prekybos politikos srityje ir pirmasis iš EBPO komitetų patvirtino teigiamą oficialią nuomonę dėl Lietuvos atitikimo EBPO standartams prekybos srityje. Sėkmingai tarpininkauta sprendžiant Lietuvos narystės EBPO kovos prieš korupciją darbo grupėje klausimą. Bendradarbiaujant su EBPO surinkta informacija Lietuvos vertinimo peržiūrai Investicijų komitete ir numatyti tolesni veiksmai siekiant narystės šiame komitete. Surengta keletas EBPO pareigūnų vizitų Lietuvoje, taip pat Lietuvos pareigūnų vizitų EBPO, kuriuose buvo sprendžiami su stojimo procesu susiję klausimai.

Vykdyta aktyvi veikla tarptautinėse organizacijose: 2015 m. Lietuvai baigus darbą Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, 2016 m. *Jungtinių Tautų Organizacijos* veikloje užtikrintas Lietuvai prioritetinių temų (Rusijos agresijos prieš Ukrainą, kovos su neteisėta prekyba ginklais, žurnalistų saugumo, kovos prieš užsienio teroristų kovotojus, teisės viršenybės ir žmogaus teisių, moterų teisių ir lyčių lygybės) tęstinumas. Du *Lietuvos kandidatatai* antrai kadencijai perrinkti į Jungtinių Tautų institucijas (prof. Dalia Leinartė perrinkta į Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetą, prof. Justinas Žilinskas – į Tarptautinę humanitarinių

faktų nustatymo komisija) pradėta rinkimų kampanija į Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybą 2022–2024 m. laikotarpiui. Įvairiuose Jungtinių Tautų konvencijų formatuose nuosekliai keltas *Astravo AE* saugos klausimas.

Aktyviai vykdyta veikla *UNESCO* Vykdomojoje Taryboje – Violeta Urmana paskelbta *UNESCO* menininke taikai. *ESBO* politinėje darbotvarkėje išlaikyti kovos su propaganda, agresijos Ukrainai ir Krymo aneksijos klausimai, atkreiptas dėmesys į Rusijos vykdomus plataus masto žmogaus teisių pažeidimus. Lietuvos atstovas išrinktas *Europos Tarybos* Demokratijos grupės pirmininku. Jungtinėse Tautose ir ES inicijuoti debatai siekiant pristatyti smurto prieš moteris ekonominių kaštų problemą, Lietuvos atstovai vadovavo neformalioms žurnalistų saugumo, kovos su propaganda, Ukrainos ir Gruzijos draugų grupėms tarptautinių organizacijų formatuose.

Parengtas Lietuvos Respublikos piliečių įsidarbinimo tarptautinėse ir ES institucijose ar užsienio valstybių institucijose veiksmų plano projektas, kurį planuojama tvirtinti artimiausiu metu.

Lietuva buvo 69 Jungtinių Tautų dokumentų, rezoliucijų, deklaracijų iniciatorė arba bendraautorė, 8 *UNESCO* rezoliucijų bendraautorė, Žmogaus teisių tarybos sesijose parėmė 80 dokumentų ir buvo 1 dokumento bendraautorė.

Vykdytas bendradarbiavimas su Azijos, Afrikos, ir Okeanijos valstybėmis, siekiant realizuoti Lietuvos politinius ir ekonominius interesus: išplėstas *Lietuvos diplomatinis atstovavimas* – akredituoti ambasadoriai ASEAN, Mianmarui, Angolai, Mozambikui, Namibijai, įsteigtas Lietuvos ryšių su *Palestina* biuras, paskirti nauji *garbės konsulai* Indijoje, Haiityje, Kolumbijoje, Vietname, Tanzanijoje. Organizuota konferencija „*ITC4D: tendencijos, iššūkiai ir galimybės Lietuvai*“ apie galimybes Lietuvos IT verslui dalyvauti Afrikos plėtros projektuose. Gauti Kinijos, Alžyro valstybių sertifikatai ir akreditacijos Lietuvos įmonių eksporto produktams. Suderintas darbo atostogaujant programos sutarties su *Naujaja Zelandija* įsigaliojimas nuo 2017 m. pradžios, pasirašytas memorandumas su *Indija* dėl bendradarbiavimo žemės ūkio ir susijusių sektorių srityje, taip pat kultūros mainų programa 2016–2018 m., pasirašytas Lietuvių kalbos instituto ir *Bangladešo* Tarptautinio gimtosios kalbos instituto supratimo memorandumas, parafuota Lietuvos Respublikos ir *Japonijos* sutartis dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo ir mokesčių slėpimo prevencijos, pasirašyti užsienio reikalų ministerijų supratimo *memorandumai* su Alžyru, Hondūru, Kuba, Peru, Iranu ir Gana *dėl politinių konsultacijų mechanizmo* įsteigimo. Lietuvos ir Japonijos diplomatinė santykių atkūrimo 25-mečio proga Lietuvoje viešėjo Japonijos mokomųjų savignyos pajėgų laivų flotilė.

Stiprinti Lietuvos ryšiai su litvakais: aktyviai dalyvauta Holokausto aukų atminimo renginiuose, palaikytas nuolatinis ryšys su Lietuvos žydų bendruomene, rūpintasi Lietuvos žydų kapinių, sinagogų, žudymo vietų ir kitų žydų istorinio paveldo likimu. Priimta nauja Lietuvos pilietybės įstatymo redakcija, numatanti, kad iki 1990 m. kovo 11 d. iš Lietuvos pasitraukę asmenys gali turėti dvigubą pilietybę. Pasaulio ir įtackingoje žydų spaudoje paskelbta reikšmingų publikacijų apie Lietuvos žydus, Lietuvos veiksmus saugant žydų paveldą, įamžinant žydų naikinimo vietas. Surengta konferencija „Lietuva ir Izraelis: Praeitis, Dabartis ir Ateitis“, kurioje dalyvavo visų Izraelyje veikiančių litvakų organizacijų atstovai. Amerikos žydų komiteto direktorius tarptautiniams ryšiams dalyvavo Lietuvos garbės konsulų JAV ir Meksikoje suvažiavime. Lietuvos ambasada Jungtinėje Karalystėje surengė Litvakų dienas.

Vykdyta aktyvi komunikacinė politika ir viešoji diplomatija: minint atkurtos Lietuvos Respublikos tarptautinio pripažinimo ir narystės Jungtinėse Tautose 25-ąsias metines surengta *tarptautinė konferencija „Vieninga, laisva ir taiki Europa 2040“*, kurioje dalyvavo žymūs politikai, tarptautinių organizacijų atstovai, iškilūs akademikai ir kiti garbūs svečiai. Siekiant išsaugoti Lietuvos visuomenės paramą ES ir stiprinti žinias apie ES, organizuoti *ES viešinimo renginiai* Lietuvoje: Europos dienos minėjimas, paskaitos mokyklose, radijo laidų ciklas, diskusijos su žurnalistais ir visuomenės nuomonės formuotojais, konferencija ES ateities klausimais „Quo vadis, Europa? ES ateitis ir Lietuva“, meninis projektas ES pažinimo tema renginyje „Kultūros naktis“. Organizuota 11 *žurnalistų vizitų* iš JAV, Izraelio, Gruzijos, Ukrainos, Lenkijos, Kinijos, Suomijos, Moldovos, Vokietijos, Sirijos. Jų pridėtinė vertė – ne tik iš

karto po vizitų pasirodantys straipsniai ar reportažai, bet ir apsilankiusių žurnalistų domėjimosi Lietuva ir jos problematika aktualizavimas. Lietuvos pozicija pristatyta didžiausiose ir svarbiausiose *pasaulio žiniasklaidos priemonėse*: BBC, Wall Street Journal, NPR, AP, Deutsche Welle ir kt., žurnale „Veidas“ pradėta skelbti rubrika „Diplomato skiltis“. Užsienio reikalų ministerijos „Twitter“ paskyra antrus metus iš eilės pateko į geriausiai abipusius ryšius palaikančių pasaulio lyderių ir institucijų „Twitter“ paskyrų penketuką.

Gyventojų nuomonės apklausos duomenimis, palyginti su 2015 m., gyventojų, besidominčių Lietuvos užsienio politika, skaičius išaugo nuo 38 proc. iki 42 proc., o vertinimų, kad Lietuvos interesų įgyvendinimas yra užtikrinamas diplomatinėmis priemonėmis, padaugėjo nuo 35 proc. iki 40 proc. Į klausimą, ar turi pakankamai informacijos apie užsienio politiką bendrai, teigiamai atsakė 77 proc. respondentų.

Lietuvos diplomatinės atstovybės *užsienyje* organizavo 110 Lietuvos kultūros pristatymo, atmintinų, svarbių Lietuvai istorinių datų, diplomatinių santykių atkūrimo 25-mečio minėjimo ir kitų viešosios diplomatijos renginių.

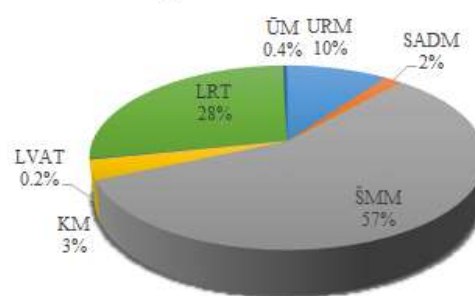
Vykdamas *istorinės atminties*, Lietuvai reikšmingų diplomatinio ir istorinio paveldo objektų, esančių užsienyje, tyrimo, įvertinimo ir įamžinimo projektus, pastatytas paminklas lietuvių tremtiniams ir politiniams kaliniams Tomske, atnaujintas buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministro kun. M. Reinio atminimas Vladimire, prisidėta prie „Misija Sibiras“ ekspedicijos Irkutsko krašte organizavimo, atidengta atminimo plokštė vyskupui M. Šostakui Indijoje, iš Lietuvos generalinio konsulato Niujorke į Lietuvą sugrąžinti archyviniai dokumentai.

Pradėtas pasirengimas *Lietuvos valstybės atkūrimo ir modernios diplomatinės tarnybos šimtmečio* minėjimui 2018 m.: suformuotas tarpinstitucinės komunikacijos tinklas dėl bendrų renginių koordinavimo, sudarytas kalendorinis 2017–2018 m. renginių planas, atlikta pakartotinė pasaulio lietuvių vienijančių organizacijų apklausa dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui numatytų veiklų įgyvendinimo, leisianti įvardyti užsienio lietuvių organizacijų planuojamus renginius užsienyje, parengti Lietuvos diplomatijos istorinio paveldo įamžinimo metmenys ir jos pagrindu pradėtas Diplomatinės muziejaus kūrimo procesas.

RYŠIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIAIS POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Stiprinti užsienio lietuvių ryšiai su Lietuva: patvirtintas „Globalios Lietuvos“ programą įgyvendinantis 2017–2019 m. *tarpinstitucinis veiklos planas*: prie dalyvaujančių institucijų prisijungė Vidaus reikalų ministerija, užtikrinsianti projekto www.renkuosilietuva.lt tęstinumą. Pakeistas Užsienio lietuvių organizacijų projektų rėmimo tvarkos aprašas patobulino paramos užsienio lietuvių organizacijų projektams skyrimo procesą. 42 valstybėse remta užsienio lietuvių organizacijų veikla, susijusi su lietuvių puoselėjimu ir „Globalios Lietuvos“ sampratos įtvirtinimu. Užtikrintas *Rytų kraštų* lietuvių organizacijų dalyvavimas „Globalios Lietuvos“ programoje – organizuotas Rusijos lietuvių organizacijų suvažiavimas, Rytų kraštų lietuvių jaunimo seminaras, paremti 37 regione įgyvendinti projektai. Užsienio lietuvių bendruomenėms ir organizacijoms nuolat teikta aktuali informacija socialinio tinklo Facebook paskyroje „Globalus tinklas Lietuvai“, kurio sekėjų skaičius per metus išaugo 58 proc. (nuo 4281 iki 6780). 54 užsienio aukštosiose mokyklose studijuojantys lietuviai atliko *praktiką* Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos diplomatinėse atstovybėse – per penkerius „Globalios Lietuvos“ programos įgyvendinimo metus praktiką atliko daugiau kaip 300 užsienyje studijuojančių jaunuolių. Organizuotas Globalios Lietuvos *profesionalų forumas* „Globali Lietuva – valstybės pažangos kodas“, kuriame dalyvavo 60 profesinėje srityje įsitvirtinusių lietuvių ir lietuvių kilmės verslo, mokslo, kultūros profesionalų. Remtos 6 *VšĮ ir asociacijų iniciatyvos*, skatinančios užsienio lietuvių dalyvauti įvairių sričių Lietuvos gyvenime: Globalios Lietuvos apdovanojimai,

„Globalios Lietuvos“ programos TVP įgyvendinimui institucijų skiriamas finansavimas

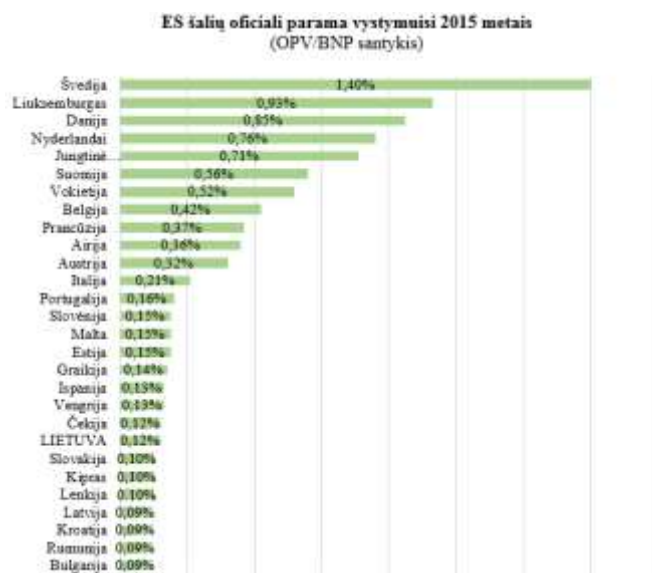
„LT Big Brother“, „Pasaulio lietuvių jaunimo susitikimas 2016“, „Tapatybė.LT“, „Migruojantys paukščiai“, „Sugrįžimai“.

Kaip ir kasmet, siekiant įvertinti institucijų veiklos efektyvumą įgyvendinant „Globalios Lietuvos“ programą, organizuota *užsienio lietuvių nuomonės apklausa*, kurioje dalyvavo 1424 užsienio lietuviai iš 47 šalių: 85 proc. respondentų sutiko, kad gyvenant užsienyje yra sudarytos sąlygos išlaikyti lietuviybę, 78 proc. pripažino, kad negyvendami Lietuvoje jie gali dalyvauti įvairių sričių Lietuvos gyvenime, tuo tarpu tik 27 proc. apklaustųjų nurodė, kad jiems pakanka informacijos grįžimo ir reintegracijos į Lietuvą klausimais, ir net 33 proc. nurodė, kad tuo nesidomi ar negali į toki klausimą atsakyti, 50 proc. apklaustųjų sutiko, kad Lietuvos komunikacijos priemonės ir viešosios paslaugos atitinka jų poreikius, ir didelė dalis – 26 proc. respondentų į šį klausimą negalėjo atsakyti; trečdalis respondentų (34 proc.) manė, kad Lietuva jų buvimo valstybėje yra žinoma arba labai žinoma, ir 32 proc. apklaustųjų mano, kad šis žinomumas gerėja; klausimuose apie tarptautinį patrauklumą 18 proc. respondentų pažymėjo, kad Lietuva jų buvimo valstybėje yra patraukli ir labai patraukli, kad ši tendencija gerėja mano 23 proc. apklausos dalyvių.

VYSTOMASIS BENDRADARBIAVIMAS IR PARAMA DEMOKRATIJAI

Užsienio reikalų ministerija siekė užtikrinti nepertraukiamą ir veiksmingą Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo veiklą, stiprinti Lietuvos, kaip atsakingos ir patikimos valstybės donorės, vaidmenį regione, ES, Jungtinėse Tautose, tarptautinėje bendruomenėje ir paramą gaunančiose valstybėse.

2004 m. tapusi ES nare *Lietuva įsipareigojo teikti oficialią paramą vystymuisi*. 2015 m. gegužės 26 d. Tarybos išvadose numatyta, kad ES valstybės narės, įstojusios į ES po 2004 m., iki 2030 m. oficialiai paramai vystymuisi skirs ne mažiau kaip 0,33 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų. Valstybių

įsipareigojimas skirti paramą vystymuisi akcentuotas ir naujosios Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų dokumentuose. Nors Lietuvos oficiali parama vystymui padidėjo nuo 0,10 proc. (2014 m.) iki 0,12 proc. (2015 m.), tačiau pažanga nėra pakankama – *Lietuva vis dar yra viena mažiausiai paramos teikiančių šalių tarp visų ES valstybių narių* (2015 m. užimta 21 vieta). Planuojama, kad duomenys apie 2016 m. Lietuvos oficialią paramą vystymuisi bus surinkti ir suskaičiuoti iki 2017 m. kovo mėn. vidurio.

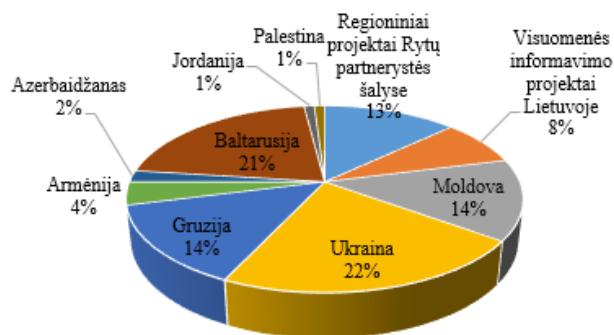
2016 m. didelis dėmesys buvo skirtas Lietuvos *oficialios paramos vystymuisi didinimo klausimui* siekiant, kad ilgalaikėje perspektyvoje oficiali parama vystymuisi atitiktų Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus. Užsienio reikalų ministerijos iniciatyva klausimas buvo svarstytas Vyriausybės pasitarime ir Nacionalinėje vystomojo bendradarbiavimo komisijoje. Įgyvendinant Vyriausybės pavedimus, buvo parengti ir patvirtinti *Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pakeitimo* įstatymas ir Vystomojo bendradarbiavimo tarpinstitucinis veiklos planas. Naujasis įstatymas padės gerinti projektų administravimo kokybę, sumažins projektų administravimo kaštus, atvers galimybes valstybės valdomoms įmonėms, viešosioms įstaigoms, verslui aktyviau įsitraukti į vystomojo bendradarbiavimo veiklas. *Vystomojo bendradarbiavimo tarpinstitucinis veiklos planas*, nustatydamas 2017–2019 m. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos kryptis ir jų įgyvendinimo priemones, sustiprins Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo koordinavimo mechanizmą, užtikrins įgyvendinamų veiklų efektyvumą, skaidrumą, geresnį planavimą.

Vystomojo bendradarbiavimo projektų finansavimas.

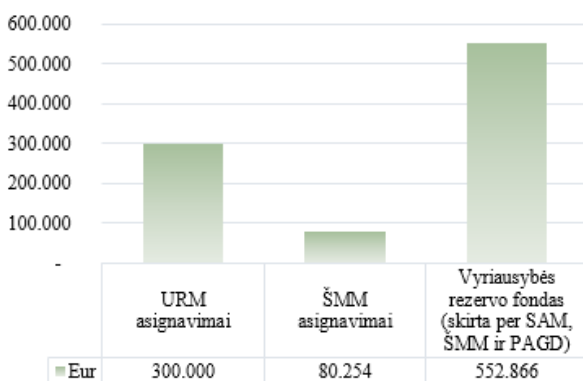
Iš viso finansuoti 86 projektai, kurių vertė – 1 080 357,11 Eur. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo prioritetas 2016 m. buvo *Rytų partnerystės* valstybės – Baltarusija, Gruzija, Moldova, Ukraina, Armėnija ir Azerbaidžanas, šiose valstybėse vykdytiems projektams skirta 984 900 Eur (91,2 proc.) visų projektinio finansavimo lėšų. Finansuojant projektus, prisidėta prie Rytų Ukrainos mokyklų vaikų mokymosi sąlygų gerinimo ir mokytojų kvalifikacijos kėlimo, daugiau kaip 300 Rytų Ukrainos, Moldovos, Armėnijos ir Gruzijos moterų suteikta žinių apie smulkaus verslo sukūrimo galimybes, Lietuvos ekspertų patirtis perduota Ukrainos nacionalinių registru, standartizacijos tarnybos, psichikos sveikatos centrų darbuotojams, Moldovos nacionalinės antikorupcijos centro, Civilinės saugos ir ekstremaliųjų situacijų tarnybos specialistams, Gruzijos gydytojams perteikta geroji Lietuvos medikų patirtis, ūkininkai mokyti modernios galvijų priežiūros, vykdytas bendras Lietuvos ir Švedijos projektas dėl paramos švietimo įstaigoms Rytų Ukrainoje. Taip pat Ukrainoje ir Gruzijoje įgyvendinti projektai, susiję su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie klimato kaitos. Gruzijai, Moldovai ir Ukrainai tenkanti Rytų partnerystės šalims per Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą skiriamos vystomojo bendradarbiavimo paramos dalis 2016 m. sudarė 55 proc.

Daugiašalė parama vystymuisi. Vykdydama tarptautinius įsipareigojimus ir siekdama Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo matomumo tarptautinėje arenoje, Lietuva daugiašalę paramą vystymuisi teikė per privalomus ir savanoriškus įnašus ir įmokas į vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius ar koordinuojančius fondus ir tarptautines organizacijas. 2016 m. Lietuva skyrė 5,7 mln. Eur įmokai į *Europos plėtros fondą*, kurio lėšos yra naudojamos ES vystomojo bendradarbiavimo politikai su Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalimis įgyvendinti. Lietuva, dalyvaudama minėto fondo veikloje, rėmė skurdžiausias pasaulio valstybes. Į kitus vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančius fondus sumokėta 486 500 Eur savanoriškų įnašų, iš jų – 250 000 Eur skirta *Europos humanitariniam universitetui* – išskirtiniam paramos demokratijai projektui, siekiančiam ugdyti kritiškai mąstančias, kūrybingas ir atsakingas asmenybes, kurios prisidėtų prie demokratiškos Baltarusijos visuomenės kūrimo. Įnašas skirtas per Švedijos tarptautinio bendradarbiavimo agentūrą (SIDA), 2016 m. ministerijai ir SIDA pasirašius susitarimą, kuris apibrėžia donorų bendradarbiavimą su SIDA, teikiant paramą šiam universitetui. Taip pat 105 000 Eur skirta Ukrainai per įvairias daugiašales vystomojo bendradarbiavimo iniciatyvas (Černobylio apsauginio sarkofago fondui, EBPO projektui dėl paramos Ukrainai antikorupcijos srityje, Jungtinių Tautų Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro veiklai Ukrainoje, ESBO projektų Ukrainoje biurui, Europos Tarybos Ukrainos (ir Gruzijos) veiksmų plano 2015–2017 m. įgyvendinimui).

Vystomojo bendradarbiavimo projektai pagal šalis

Humanitarinė pagalba pagal institucijas

Humanitarinės pagalbos tikslas – gelbėti žmonių gyvybes, palengvinti jų kančias ir išsaugoti jų orumą per stichines ir dėl žmogaus veiklos kylančias nelaimes ir esant jų padariniams. 2016 m. humanitarinei pagalbai Lietuva skyrė 933 119,88 Eur. Palyginti su 2015 m., humanitarinei pagalbai skirtas finansavimas išaugo 152,8 proc. Didžioji dalis (59 proc.) finansuota Vyriausybės rezervo fondo lėšomis. Daugiau nei pusė (66 proc.) humanitarinės pagalbos lėšų skirta Ukrainai, kita dalis – nukentėjusiems nuo konflikto Sirijoje, Irake, pabėgėliams Turkijoje, Graikijoje, Bulgarijoje,

Afganistane ir nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių Fidžyje, Haiityje, Ekvadore, Makedonijoje, Malavyje, Malyje ir Šri Lankoje.

Lietuvos visuomenės informavimas. Įgyvendinti 7 visuomenės informavimo projektai, skirti informuoti Lietuvos visuomenę apie vystomąjį bendradarbiavimą. 2016 m. didelis dėmesys skirtas 2015 m. patvirtintai Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi darbotvarkei iki 2030 metų viešinti. Per LRT televiziją ir kino teatruose buvo transliuojami Jungtinių Tautų parengti vaizdo klipai, pristatantys Darnaus vystymosi tikslus, vystomasis bendradarbiavimas viešintas žiniasklaidoje ne tik straipsnių, bet ir komiksų forma, didelio visuomenės dėmesio sulaukė tarptautinis žmogaus teisių dokumentinių filmų festivalis „Nepatogus kinas 2016“. Nepaisant pastangų informuoti Lietuvos visuomenę, 2016 m. *Lietuvos gyventojų apklausa* apie užsienio politiką parodė, kad tik 40,2 proc. respondentų pritarė, kad Lietuva turėtų teikti paramą besivystančioms šalims ir taip prisidėtų prie tarptautinių pastangų mažinti skurdą ir migracijos srautus (2015 m. – 43,5 proc.), tik 3 proc. žino ir 11,9 proc. yra tekę girdėti apie Jungtinių Tautų vystymosi darbotvarkę iki 2030 metų. Tai rodo, kad būtina skirti daugiau dėmesio visuomenės informavimui apie darnaus pasaulio vystymosi procesus, apie vystomojo bendradarbiavimo tikslus, svarbą ir aktualijas ir skatinti kiekvieną visuomenės narį tapti aktyviu ir atsakingu pasaulio piliečiu.

LIETUVOS IR UŽSIENIO VALSTYBIŲ PILIEČIŲ APTARNAVIMAS

Remiantis Lietuvos gyventojų apklausos rezultatais, 2016 m. 69 proc. respondentų gerai arba labai gerai įvertino teikiamų paslaugų kokybę, t. y. 11 proc. daugiau nei 2015 metais.

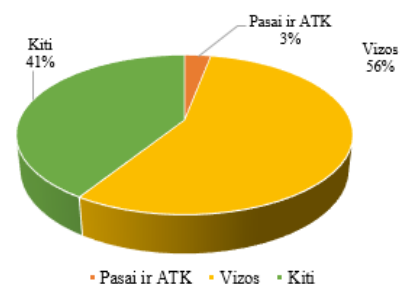
Siekiant didinti konsulinę funkcijų vykdymo efektyvumą, 2016 m. surengtos 38 konsulinės išvažiuojamosios misijos, kurių metu, palyginti su 2015 m., atlikta 9,5 proc. daugiau konsulinę veiksmų ir aptarnauta 18 proc. daugiau žmonių, 12 Lietuvos diplomatinę atstovybių elektroninėje erdvėje veikė *išankstinė interesantų registracija konsulinėms paslaugoms* gauti, organizuoti 129 darbuotojų, atstovybėse atliekančių konsulinę funkcijas, ir 9 paslaugų vartotojus aptarnaujančių darbuotojų mokymai.

Piliečių informuotumas kasmet didėja: 2016 m. ministerijos tinklalapyje keliauk.urm.lt apsilankė 240 940 vartotojų, t. y. 18 proc. daugiau nei 2015 metais. Siekiant dar labiau paspartinti informacijos sklaidą, metų pabaigoje sudaryta konsulinei informacijai skirtos mobiliosios aplikacijos pirkimo sutartis.

2016 m. „vieno langelio“ principu buvo suteiktos 19 726 administracinės paslaugos, išnagrinėta 2 237 prašymų ir/ar skundų, sudaryta galimybė pateikti nuomonę apie suteiktų paslaugų ir aptarnavimo kokybę (tačiau šia galimybe vartotojai praktiškai nesinaudojo).

Nuo 2016 m. Lietuvos piliečiai, užsienyje pradėję asmens dokumentą, Lietuvos diplomatinėse atstovybėse turi galimybę gauti ne tik grįžimo dokumentą (asmens grįžimo pažymėjimą), bet ir *laikiną pasą*, su kuriuo galima tęsti kelionę. Lietuvos diplomatinėse atstovybėse išduota 2 500 asmens tapatybės kortelių (ATK) (2015 m. – 1 311), 23 500 Lietuvos piliečio pasų (2015 m. – 22 300), 437 344 vizų užsieniečiams (2015 m. – 434 000). Į Lietuvos biudžetą surinkta 19 463 561 Eur konsulinio mokesčio (2015 m. – daugiau nei 18 mln. Eur).

2016 M. ATLIKTI KONSULINIAI VEIKSMAI

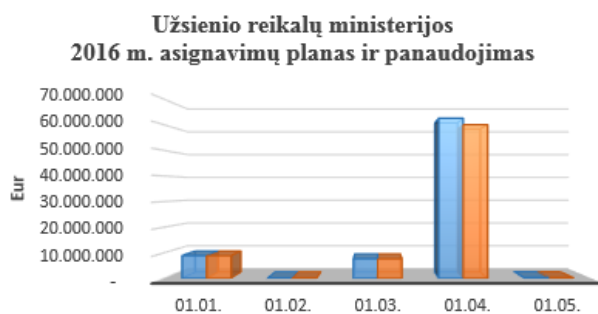

DIPLOMATINEI TARNYBAI SKIRTI ASIGNAVIMAI, FINANSINIAI REZULTATAI IR ADMINISTRAVIMAS

Užsienio reikalų ministerijai 2016 m. *skirti asignavimai* – 79 742 207 Eur, *panaudota* – 77 175 375 Eur, t. y. 3 proc. mažiau, nei skirta. Pagrindinė priežastis – susidaręs Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių, konsulinių įstaigų, atstovybių prie tarptautinių organizacijų ir specialiosios misijos sąskaitose užsienio kredito įstaigose vieno mėnesio išlaidų dydžio pereinamųjų 2016 m. piniginių lėšų likutis.

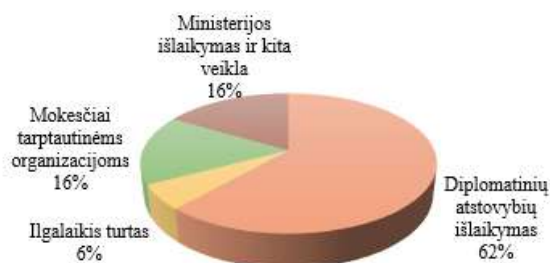
Ministerija vykde penkias programas, *didžioji asignavimų dalis (78 proc.) skirta 01.04*

„Diplomatinės tarnybos administravimas“ programai įgyvendinti. Per šią programą taip pat finansuotos 58 Lietuvos diplomatinės atstovybės, kurioms skirta programos asignavimų dalis – 79 proc.

	01.01.	01.02.	01.03.	01.04.	01.05.
Skirti asignavimai	8.948.337	192.000	7.731.000	62.561.870	309.000
Panaudota asignavimų	8.928.110	189.428	7.716.376	60.037.993	303.468

Užsienio reikalų ministerijai 2016 m. skirti asignavimai

Ministerijai 2016 m. *skirta 4,5 mln. Eur ilgalaikiam turtui įsigyti*. Didžioji dalis – skirta Lietuvos atstovybių turtui atnaujinti. *Ministerijoje ir Lietuvos diplomatinėse atstovybėse vykdyti 9 investicijų projektai*. 2016 m. baigti įgyvendinti 2 projektai – Lietuvos Respublikos ambasados pastatų Rusijos Federacijoje (Maskvoje) rekonstravimas (I etapas) ir Lietuvos Respublikos ambasados Turkijos Respublikoje pastato Ankaroje pirkimas.

Siekiant užtikrinti ministerijos veiklos efektyvumą *personalo valdymo srityje*, įdiegta funkciniais ryšiais su valstybės tarnybos informacine sistema VATARAS susieta ministerijos personalo valdymo informacinė sistema PERSIS. Personalo valdymo srityje ministerija atitiko 4 iš 6 bendrųjų funkcijų efektyvumo vertinimo rodiklių siektinas reikšmes¹. Atsižvelgiant į tai, kad iš 58 Lietuvos diplomatinė atstovybių net 26 įsteigta po mažiau nei 6 pareigybes (skiriami finansiniai išteklių riboja didesnio pareigybių skaičiaus atstovybėse steigimą), darbuotojų skaičius vienam vadovaujančiam darbuotojui buvo 4,72 (siekta reikšmė – ne mažiau nei 5). Tuo tarpu vienam darbuotojui tenkanti personalo funkcijų vykdymo išlaidų dalis sudarė 220 Eur (siekta reikšmė – ne daugiau nei 150,6 Eur) dėl vykdomų netipinių funkcijų gausos (pvz., rotacijų, diplomatinė atstovų skyrimo, delegavimo organizavimo ir kt.) ir kasmetinių valstybės tarnautojų vertinimų. Siekiant tobulinti darbuotojų kvalifikaciją, 2016 m. organizuoti vidutinės grandies vadovų, užsienio kalbų, specialiųjų profesinių gebėjimų tobulinimo ir kt. mokymai 761 darbuotojui, 45 mokymai / konsultacijos pasirengimui atrankoms į ES ir kitas tarptautines institucijas. Taip pat organizuotos 296 išorinės ir vidinės atrankos / konkursai, 201 studento praktika / stažuotė.

Informacinių technologijų srityje stiprintas kibernetinis saugumas, įgyvendinta saugaus žinybinio elektroninių ryšių tinklo pertvarka (įrengtos naujos ar atnaujintos 398 ADA sistemos kompiuterizuotos darbo vietos ministerijoje ir Lietuvos diplomatinėse atstovybėse), bendro duomenų perdavimo ir telefonijos plėtra, užtikrintas informacinių sistemų modernizavimas ir priežiūra (LINESIS, KPVS, STGD ir kt.), sustiprinta Lietuvos diplomatinė atstovybių fizinė apsauga (įgyvendinta 11 projektų). Šioje srityje ministerija atitiko visų veiklos efektyvumo kriterijų, apimančių vidaus administravimo IS tvarkymo ir priežiūros, IRT infrastruktūros priežiūros ir administravimo bei kompiuterinių darbo vietų techninės priežiūros sritis, siektinas reikšmes¹.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. pasitarimo protokolu Nr. 75 „Dėl Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų bendrųjų funkcijų efektyvumo didinimo“ numatytos bendrųjų funkcijų efektyvumo kriterijų siektinas reikšmės.

Viešųjų pirkimų srityje elektroninių viešųjų pirkimų dalis padidinta nuo 93,33 proc. (2015 m.) iki 96,2 proc. (2016 m.). *Dokumentų valdymo srityje* iki 5,58 proc. padidinta gautų ir sudarytų elektroninių dokumentų dalis (2015 m. ji sudarė 2,13 proc.) ir iki 1,20 Eur sumažinta vienam oficialiam veiklos dokumentui tenkanti dokumentų valdymo funkcijos išlaidų dalis (2015 m. – 1,23 Eur).

II dalis. Dabartinė situacija, iššūkiai

Sudėtinga pastarųjų metų geopolitinė situacija, migracijos krizė, vis didesnę grėsmę keliančios terorizmo, Europoje plintančios populizmo, nepakantumo ir radikalizmo tendencijos, tarptautinių žmogaus teisių instrumentų kvestionavimas, liberaliosios demokratijos vertybių krizė, Rusijos agresyvi politika ir hibridinės grėsmės reikalauja sutelktų pastangų, kad išsaugotume laisvą, saugią ir nedalomą Europą. Saugumo padėtis regione, sprendimai dėl kolektyvinės gynybos ir atgrasymo, naujos JAV administracijos politika, Jungtinės Karalystės išstožimo iš ES procesas (Brexit), tolesnės ES krypties paieškos, būsimi rinkimai ES šalyse (ypač Nyderlanduose, Prancūzijoje, Vokietijoje) ir kiti svarbūs geopolitiniai veiksniai turės didelės įtakos Lietuvos valstybės interesų įgyvendinimui tarptautinėje bendruomenėje užtikrinti. Tęsdami nuosekliai, nacionaliniais interesais ir vertybėmis paremtą užsienio politiką, privalome išnaudoti visas galimybes Lietuvos saugumui stiprinti, minimizuoti galimas neigiamas pasekmes.

NATO stiprybės išlaikymui būtinas tolesnis JAV įtraukimas į Europos regiono saugumo darbotvarkę. Rusijos provokacijų grėsmės akivaizdoje išlieka svarbus NATO pajėgumų Rytų Europoje ir Baltijos šalyse stiprinimas. Lietuvai būtina užtikrinti finansavimą gynybai (2 proc. BVP ir daugiau), sukurti reikiamą infrastruktūrą ir sudaryti tinkamas sąlygas NATO saugumo garantijų įgyvendinimui. Siekiant, kad NATO atgrasymo ir kolektyvinės gynybos uždaviniai regione ir Lietuvoje būtų sėkmingai vykdomi, būtina sustiprinti Lietuvos visuomenės, transatlantinės bendruomenės ir ypatingos svarbos sektorių atsparumą, įgyvendinant 7 bazinius NATO reikalavimus civiliniam pasirengimui bei strateginę komunikaciją. Didelę svarbą turės Lietuvos dalyvavimas tarptautinėse operacijose ir misijose.

ES stiprinimo kontekste svarbu užtikrinti sklandų Jungtinės Karalystės išstožimo iš ES procesą ir strateginę partnerystę. Ypač aktualu stiprinti ES vienybę dėl bendro intereso, priimti visai ES ir valstybėms narėms svarbius sprendimus vidaus ir išorės saugumo (įskaitant Europos kaimyninių šalių stabilumo ir saugumo didinimą, migracijos srautų suvaldymą, ES saugumo ir gynybos politiką) bei ekonominio augimo ir užimtumo srityse. Prioritetais išlieka ES vidaus jungčių, energetinio saugumo stiprinimas, euro zonos stabilumo ir bankinės sąjungos išlaikymas. Ypač aktualu stiprinti ES piliečių tikėjimą europinėmis vertybėmis, pilietiškumą, pasitikėjimą ES, atsparumą hibridinėms grėsmėms, įskaitant propagandą.

Būtinoms nuoseklioms pastangoms, kad *Rytų kaimynystės politika* ir toliau remtųsi pagarbos demokratinėms vertybėms ir tarptautinės teisės principais. Pagrindinis dėmesys ir toliau bus skiriamas tarptautinėms pastangoms nutraukti Rusijos agresiją prieš Ukrainą, pasiekti, kad Minsko susitarimai būtų visiškai įgyvendinti. Tuo pat metu reikės pastangų, kad būtų užtikrintas tęstinis politinis ir finansinis ES ir jos valstybių narių dėmesys Rytų partnerystei skatinant Rytų partnerystės šalių suartėjimą su ES, remiant jų vykdomas reformas ir siekiant politiškai įmanomai ambicingesnių ES Rytų partnerystės Viršūnių susitikimo rezultatų. Taip pat būtina stiprinti bendrą ES ir partnerių atsaką iš Rusijos kylančioms informacinėms, kibernetinėms, hibridinėms grėsmėms ir remti objektyvią žiniasklaidą Rytų erdvėje.

Dvišalių santykių kontekste svarbu suaktyvinti politines, diplomatines, ekonomines, verslo, informavimo, kultūrinės ir kitas pastangas Lietuvai siekiant tvirto ir artimo ryšio su JAV, akcentuojant tokio bendradarbiavimo naudą. Užsienio politikoje bus stiprinami ryšiai su Vokietija ir Prancūzija. „Brexit“ kontekste Lietuva suinteresuota išlaikyti glaudžius dvišalius santykius su Jungtine Karalyste ir nuosekliai ginti ten gyvenančių Lietuvos piliečių interesus. Lietuva ir Lenkija sieks gerinti bendradarbiavimą be išankstinių sąlygų, tam turėtų būti išnaudotas bendras išorės grėsmių suvokimas.

Augs regioninio bendradarbiavimo NB8 ir NB8+ svarba geografiškai platesniam šalių dialogui ir tapatybės formavimui. Būtina plėtoti NB8+JK formatą, skatinti NB8 sąveiką su Lenkija, gilinti Baltijos valstybių bendradarbiavimą.

Nuoseklus aktyvumas Jungtinėse Tautose, ESBO, Europos Taryboje, UNESCO ir kitose *tarptautinėse organizacijose* bus Lietuvos minkštojo saugumo garantas. Tuo tikslu Lietuva tęs iniciatyvas, tokias kaip žurnalistų saugumo užtikrinimas, kova su propaganda, moterų įgalinimas, ginklų neplatšinimas, paskandintas cheminis ginklas. Bus vykdoma rinkimų kampanija į Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybą 2022–2024 m. laikotarpiui. Svarbu mažinti Lietuvos skolų tarptautinėms organizacijoms dydį (2016 m. gruodžio mėn. duomenimis skola sudarė – 1,9 mln. Eur).

Bus vykdoma aktyvi veikla, skatinant ir remiant Lietuvos piliečių kandidatavimą į tarptautines ir ES institucijas. Siekiant Lietuvos *narystės EBPO* 2018 m., būtina užtikrinti sklandų ir operatyvų visų dalyvaujančių institucijų darbą tiek Lietuvoje, tiek EBPO.

Reikšmingą indėlį į Lietuvos konkurencingumo didinimą ir darbo vietų kūrimą turės ES derybos dėl laisvosios prekybos susitarimų (su Japonija, Indonezija, Mercosur ir kt.) ir sudarytų laisvosios prekybos susitarimų įgyvendinimas (su Kanada, Ukraina, Gruzija, Moldova ir kt.). Pažymėtina, kad efektyviai išnaudojant prekybos politikos instrumentus, Lietuvos įmonių pajamos kasmet didėja po 20 mln. eurų. Pastaraisiais metais pasiekta gerų rezultatų didinant *dvišalės ekonominės diplomatijos* efektyvumą (palyginti su 2015 metais, 2016 metais investicinių projektų, ateinančių per Lietuvos diplomatinės atstovybes užsienyje, skaičius išaugo daugiau negu dvigubai, nuo 3 proc. iki 7 proc.). Tolesniam dvišalei ekonominei diplomatijai keliamų uždavinių įgyvendinimui aktualus esamų išteklių koncentravimas į tikslines eksporto, įvažiuojamojo turizmo ir tiesioginių užsienio investicijų rinkas, taip pat ekonominio atstovavimo institucinės fragmentacijos mažinimas. Būtina siekti, kad šalys netaikytų protekcionistinių priemonių, pažeidžiančių dvišalius ir daugiašalius susitarimus.

Lietuvos ūkio konkurencingumui ir energetinei nepriklausomybei stiprinti didelę reikšmę turi *strateginių Lietuvos infrastruktūrinių projektų įgyvendinimas*: Baltijos šalių elektros sistemos sinchronizacija su Europos tinklais, Lietuvos ir Lenkijos dujotiekių sujungimas, ES energetinės sąjungos kūrimas, europinės vėžės geležinkelio *Rail Baltica* projekto įgyvendinimas, siekiant Lenkijos įsitraukimo į projektą. Iššūkiu išlieka vieningos Baltijos šalių, Lenkijos, kitų ES valstybių narių ir institucijų konstruktyvios pozicijos šių projektų klausimais ir jų savalaikis įgyvendinimas. Būtina užtikrinti, kad investicijos į Lietuvos strategines įmones ir sritis atitiktų Lietuvos interesus, kad Lietuvos ūkio sektoriai nepatirtų neigiamo poveikio. Svarbu, kad užsienio subjektų keliami pertekliniai aplinkosaugos ir kultūros paveldo reikalavimai netaptų kliūtimi strateginiams Lietuvos infrastruktūros projektams įgyvendinti.

Astravo AE projektas, kurį Baltarusija vysto nesilaikydama tarptautinių branduolinės saugos bei aplinkosaugos reikalavimų, ir toliau kelia grėsmę Lietuvos aplinkai ir gyventojams. Pasitelkiant ES ir tarptautines organizacijas būtina toliau siekti, kad šalia Lietuvos sienų Baltarusijoje ir Rusijos Kaliningrado srityje nebūtų vystomi *nesaugūs branduolinių elektrinių projektai*, užkirsti kelią šių projektų integracijai į ES energetikos sistemas. Lietuva toliau stiprins diplomatinį spaudimą Baltarusijai ir Rusijai dėl tarptautinių branduolinės ir radiacinės saugos, aplinkosaugos reikalavimų vykdymo, tęs aktyvų darbą su ES šalimis ir atitinkamomis institucijomis branduolinės saugos klausimais.

Lietuva yra įsipareigojusi 2030 metais skirti ne mažiau kaip 0,33 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų *oficialiai paramai vystymuisi*. Pastaraisiais metais pasiekta pažanga (nuo 0,10 proc. 2014 m. iki 0,12 proc. 2015 m.), tačiau ji nėra pakankama: 2015 metais Lietuva pagal šį rodiklį užėmė tik 21 vietą tarp visų ES valstybių narių. Lietuvos įsipareigojimui įgyvendinti būtina sutelkti visų Lietuvos institucijų pastangas didinant tarptautinio bendradarbiavimo lėšų dalį, skiriamą paramai vystymuisi.

Svarbia užduotimi išlieka emigracijos valdymas, lietuvių užsienyje ir *užsienio lietuvių* ryšių su Lietuva stiprinimas, sąlygų aktyvesniam diasporos profesionalų dalyvavimui kuriant Lietuvos gerovę sudarymas, interaktyvaus diasporos tinklo funkcionavimas.